

מתיקות ועריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות
לשולחן שבת

פרשת יתרו

נס להתנוסס

עוד מובא שם בחז"ל שרצה הקב"ה לעשות את חזקיה מלך המשיח, אלא שיצאה בת קול קטרגה ואמרה 'על דוד המלך שכל כך הרבה אמר שירות ותשבחות לפניך, לא עשית אותו משיח, וחזקיהו שאפילו שירה אחת לא אמר לפניך אתה רוצה לעשותו משיח?' מיד נדחתה אותה שעה, ולמרות שחזקיה היה אדם צדיק וסברתו הייתה שהתורה תכפר על השירה, בכל אופן עדיין היה מקום למידת הדין לקטרג..

הרי לנו עד כמה צריך האדם להודות להקב"ה על כל הניסים והנפלאות שהוא עושה עמו.

מסופר על אב אחד שהביא לילדו הקטן סוכריה, קיבל זאת הילד והחל להודות לו אלפי תודות, וכן שיבח את הטעם המיוחד... ראה זאת אביו ואמר "אם על סוכריה כך הוא מודה ומשבח, מה ייקרה אם אביא לו טבלת שוקולד, ודאי שלא יפסיק לשבח ולפאר ואף לרקוד" מיד הוציא מכיסו חפיסת שוקולד ונתן לבנו...

כך הוא אצל הקב"ה, כאשר האדם משבח ומוודה לו על כל ניסיו, הרי שהקב"ה מיד עושה לו נסים אפילו גדולים יותר!!

הרי לנו עד כמה צריך האדם להודות ולזמר להקב"ה על כל הניסים והטובות שהוא עושה עמו.

וזה מה שאמר דוד המלך בתהילים "אשירה לה' כי גמל עלי" [י"ג, ו].

"ויספר משה לחתנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים" [י"ח, ח]. כל עוד שלא בא יתרו אל משה, לא היה למי לספר את ניסי יציאת מצרים. הסיבה לכך היא משום שכולם היו באותו הנס, ומה יש להם לחדש למי שכבר ראה את הניסים בעצמו. וכאשר הגיע יתרו אל משה, מיד החל לספר לו על ניסי יציאת מצרים.

מכאן לומדים שכאשר נעשה נס לאדם, עליו לספר זאת לאחרים כמו שעשה משה רבנו ליתרו. וכמו שנאמר בתהילים "ויספרו מעשיו ברינה" [קז, כ"ב] וכן נא' "שירו לו זמרו לו שיחו בכל נפלאותיו" [קה, ב]. עוד על האדם לדעת שכאשר נעשה לו נס, עליו לשיר ולזמר לה' יתברך!

וזה מה שנאמר ב"אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר" צריך להבין מה הכוונה לאמר?

מסבירים חז"ל "לאמר" הוא הוראה לדורות, כשיעשה להם הקב"ה נסים, יהיו אומרים לו שירה..

סיפר הרב עובדיה יוסף זצ"ל על חזקיה מלך יהודה שבימיו לא היה אדם אחד שהוא עם הארץ, כולם היו בקיאים בתורה הקדושה. כאשר בא סנחריב להחריב את ירושלים, יצא מלאך ה' והיכה את מחנה אשור וכולם היו פגרים מתים וסנחריב ברח משם כל עוד נפשו בו.

ישעיה הנביא בא אל חזקיה וביקש ממנו שישיר שירה לפני ה' על הנס הגדול, אמר חזקיה לנביא שלא צריך כיוון שאם יש תורה ודאי שה' יציל את ישראל.

ניתן להאזין לשיחותיו של הרב גדעון ראובן בשידור חי מידי שבוע ב"קול הלשון" על ידי זיהוי קולי במס' 03-6171111 ולהקיש * [אפשר לקבל צינחוק]. כמו כן ניתן להאזין לכל השיעורים של הרב שכבר נמסרו בקול הלשון.

פנינים ממח"ס "זרע שמשון" \ תהילים חלק ד'
לרבינו הקדוש רבי חיים ב"ד נחמן מיכאל נחמני

"אל תמשכני עם רשעים ועם פעלי און דברי שלום עם רעיהם ורעה בלבבם. תן להם כפעלם וכרע מעלליהם כמעשה ידיהם תן להם השב גמולם להם. כי לא יבינו אל פעלת ה' ואל מעשה... ירסם ולא יבנם. ברוך ה' כי שמע קול תחנוני" [כ"ח, ג' - ו].
עוד מסביר בעל ה"זרע שמשון" - זו הכוונה בפסוק "כרוע מעלליהם כמעשה ידיהם תן להם" שהריבית נקראת נשך, הסיבה לכך היא שהיא נושכת את הלווה מעט מעט עד אשר הוא מפסידו, הרבה ונכסיו מתמוטטים. וכמו שהמלווה בריבית גורם זאת ללווה, כך גם המלווה יתמוטט מנכסיו. "השב גמולם להם" שמי שאינו לובש ציצית הרי שסמא"ל יחזק בו וכל המזיקים יזיקוהו. ומי שעושה כל אלה הרי ש"לא יבינו אל פעלת ה'... ולא יבנם" שהמלווה בריבית יותר ממה שמרוויח הוא מפסיד, ונכסיו מתמוטטין ואינם עולים. **הרי לנו שהאדם חושב שהוא מבין מה טוב עבורו בזמן שבתוצאה הסופית הוא המפסיד הגדול, על כן צריך תמיד ללכת אחר הוראותיה של התורה הקדושה..**

פניני "אור החיים" הקדוש
לרבינו הקדוש רבי חיים ב"ד משה בן עטר זיע"א

"וישמע יתרו.. את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו" [י"ח, א].
שואל ה"אור החיים" הקדוש - מדוע נאמר בפסוק "את כל אשר עשה אלוקים" היה ניתן לומר "את אשר עשה אלוקים" ללא המילה "כל"?

מסביר ה"אור החיים" הקדוש - התורה הקדושה באה לומר לנו שיתרו אהב מאוד את עם ישראל, והנה אנו רואים שכאשר מספרים על הניסים שעשה ה' לעם ישראל, הוא מברר בדיוק מה היה שם עד הפרטים הקטנים. ללמד אותנו שהיה אוהב ישראל, שכן כאשר האדם שונא את רעהו הרי שהוא יקוץ בהגדת שבחיו וטובו ואף לא ירצה לדעת את מצבו הטוב, אך האדם שאוהב את רעהו הרי שיתעניין ויכנס לפרטי פרטים על הניסים שנעשו לו.

זו הכוונה בפסוק "כל אשר עשה אלוקים" ללמדנו שהיה יתרו אוהב ישראל..

הלכה למעשה
הרב מנשה מורנו שליזבט"א

אכלתי תפוז וכעת אני רוצה לאכול תפוח, האם צריך לברך שנית?

כדי שהברכה הראשונה תפטור את התפוח, צריך להתקיים אחד מהאפשרויות הבאות: א. בשעת הברכה על התפוז כיוונת לפטור את התפוח. ב. התפוח היה מונח לפניך בשעת הברכה על התפוז. (אפילו אם אינו ממש לפניך, אלא בסמוך לך, כגון שאתה יושב ליד השולחן בסלון, ובסלסלת הפירות בשיש מונח תפוח). ג. יש לך רגילות לעבור אחרי פרי אחד לפרות אחרות. (שלושת אפשרויות אלו מבוארות בב"י וברמ"א ר"י סעיף ה'). ד. אורח, לעולם פטור בברכתו הראשונה כל מה שיגיע בהמשך. (ביאורו"ל ריא" ס"ה ד"ה ובלבד, ע"פ רעק"א). אם לא התקיים אף אחד מהתנאים הנ"ל, נחלקו הפוסקים האם יש לברך העץ כשבא לאכול את התפוח. (לשו"ע א"צ לברך, אך לב"ח מ"א והגר"ז יש לברך, וכ"פ משנ"ב סק"ב. לכן לעיקר ההלכה יש להורות לבני ספרד לא לברך, ולבני אשכנז יברך). אולם אם מדיני קדימה בברכות היה צריך להקדים את התפוח, כגון שהתפוח חביב עליו (גם עכשיו וגם תמיד-שבלא"ה הוא מחלוקת הראשונים אם נחשב חביב, כמובא בשו"ע ריא" סעיף א' וב'). ומחמת ספק ברכות לא יחזור לברך) או שהתפוח שלם, ופלחי התפוז חתוכים, לכו"ע

יש לברך על התפוח, שאין המאכל הפחות חשוב פוטר את המאכל החשוב בצורת 'גרירה'. (פירוש, שלא ברך על מאכל זה להדיא, אלא בא להסתמך על מה שברך על מאכל אחר לפניו. כ"ה ברשב"א הובא בב"י ר"י וריא, וכ"פ ברמ"א ריא" ס"ה וכ"פ במשנ"ב סק"ב באין חולק, וכ"ה בחזו"ע. וכן הדין אע"פ שמדיני קדימה בברכות לא היה צריך להקדים בארוע של התפוז את התפוח, כיון שלא היה לפניו ולא חשב עליו, כשמ"כ תרומה"ד בס' לב', הביאו רמ"א ריא" ס"ה, מ"מ אינו בדין שיגרור האיננו חשוב את החשוב). וכ"ש אם רוצה לאכול אחרי התפוז פרי משבעת המינים, שיש לחזור לברך עליו. ונכון שירגיל אדם בעצמו, בכל ברכה שמברך, לכוין לפטור כל מה שירצה בהמשך, או מה שיגיע לפניו בכל דרך שתהיה. ולכל הפחות יעשה תנאי אחת לתקופה, שמכוין בברכותיו לפטור כל מה שיכול להפטר ע"י ברכתו, ובכך יוצא לכתחילה מכל ספק. וכן הדין בארוחת הצהרים, שמזגת שניצל, אורז וקוביות גזר. ובהמשך הלכת למקרר, ומזגת קבב החביב עליך, פסטה שהיא מין דגן, ואפונים שלמים. שיש לברך מזונות אדמה ושהכל מתחילה.דד

מעשה שהיה...

מסופר שבאחד מבתי הכנסת מידי ערב, היו לומדים שם אנשים מבוגרים את הדף היומי. הגבאי שהיה אוהב תורה ולומדיה, דאג תמיד לכל מחסורם ואף היה מכבד את הלומדים מידי יום בכוס תה, קפה ועוגיות. היה דבר מאוד מוזר אצל אותו גבאי, הוא היה ממלא אך ורק חצאי כוסות ולא יותר. היה אפשר לבקש ממנו כמה כוסות, אך בשום אופן לא לקבל כוס אחת מלאה. כמובן שכולם היו צוחקים על מנהג מוזר זה, אך את הגבאי זה לא היה מעניין, אצלו זה חוק בל יעבור למלא רק חצי כוס ולא יותר. יום אחד הגבאי לא הרגיש כל כך טוב וביקש מבנו למלא את מקומו, הבן היה מסור כמו אביו והגיע בזמן בשביל לשרת את הלומדים. הוא ניגש אל ה'חדר תה' וכשסיים להכין את הכוסות, הוא מנסה לצאת משם, והנה הוא רואה אביו רץ לכיוונו וצועק "אל תוציא את המגש!" התברר שאת הדבר הכי חשוב האב שכח לומר לבנו - שלא למלא את הכוסות יותר מחציון. שאל הבן את אביו "מה כבר קרה? אז הכנסתי כוסות מלאים. לצאת מהמיטה ולבוא לבית הכנסת כאשר הינך מרגיש כל כך לא טוב, על מה המהומה?" אמר לו אביו "דע לך, יש כאן אדם שהוא רועד בידיים, אם היית מגיש לו כוס מלאה, היא הייתה נשפכת עליו והוא היה מתבייש ומרגיש בחסרונו, לא אכפת לי שיצחקו על חשבוני העיקר שאתו יהודי לא יתבייש...!"

הרי לנו כיצד האדם צריך למנוע צער מהזולת גם כאשר הדבר מגיע על חשבוננו...

"ואלה יעמדו על הברכה" אשר בזכותם עלון זה יוצא לאור

<p>עולם הצניעות באיכות לא מתפשרים רח' אלקבץ 4, גבעת שאול, ירושלים (מול ברוך פארוס) טל: 058-6505815 olam.hatsitsit@gmail.com</p>	<p>פיסטוקס יצר הפסטה 37</p>	<p>מספרת - אליהו 050-9094047 בית וגן 42</p>	<p>לרפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל: אוריה חסיה בת רייזל לאה רינה, מיטל בת גלסר, מיקה אסתר בת עדי, אבנר בן רחל לעילוי נשמת: ישראל בן גאולה ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון מוקדש להצלחה, לזיווג הגון, לזרע בר קיימא, ולהצלחת התורם ובני משפחתו ברוחניות ובגשמיות וכל מיילי דמייטב.</p>
<p>מ.מ. בניה ושיפוץ שיפוץ כלליים</p>	<p>המפולת בשפוחית רח' קריית משה 11</p>	<p>הפסגה הפסגה 10 קפה, משקאות, ממתקים, מתנות, לוטו, בלונים ועוד...</p>	<p>נעלי קרן אור נעלים לכל המשפחה רח' הרב שלמה אלקבץ 4 גבעת שאול 058-5777795</p>	<p>אליעזרא - אלקטרוניקה פלאפונים, נגנים, מצלמות ועוד... רח' הפסגה 45</p>
<p>ראיה טובה אופטיקה מקצועית 02-652-1859 050-700-3021 opticaraz@gmail.com ג'ארה 37, ירושלים</p>	<p>ברוכים מרקט רח' אליעזר הלוי 2 טל' למשלוחים 02-5633301</p>	<p>צ'אבס בשר • עופות • דגים בית וגן הפסגה 10 02-6439131 מוקד הזמנות, והזמנות בווצאפ 050-260-3330</p>	<p>פיצה יואל'ס בית וגן מקיימים בקשתו של ר' יואל ז"ל לחת יותר ולגבות פחות! 02-64-222-90 יואל'ס PIZZA & MORE פיצה וכו'</p>	

BOLD | yael71387@gmail.com